

Az MKE Bibliográfiai Szekciójának szakmai napja

Országos Széchényi Könyvtár,
2003. április 15.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Bibliográfiai Szekciója előadásokkal színesített tanácskozást hirdetett meg 2003. április 15-ére a hazai szakemberek számára. A programnak két apropója volt: a dr. Bényei Miklós nevéhez fűződő debreceni helytörténeti bibliográfia és a hír, miszerint a 2003-as évtől megszűnik az Országos Széchényi Könyvtár eddigi szolgáltatása, az Időszaki Kiadványok Repertórium.

A Bibliográfiai Szekció elnöke, Nagy Anikó által összehívott és vezetett szakmai napon két sorozatindító tanácskozás vette kezdetét. A két témakör *A 2000-es évek bibliográfiáiról* és a *Tanácskozás a nemzeti cikkrepertórium megvalósíthatóságáról* címen ad alkalmat a könyvtárosoknak a szakmai vélemény- és tapasztalatcserére. Az első témakörhöz tartozó előadást Bényei Miklós tartotta *A „Debrecen helytörténeti irodalma” című bibliográfia módszertani tanulságai* címen*. A második témakör előadásai a következő sorrendben hangoztak el:

Dr. Sonnevend Péter: A nemzeti folyóirat-repertórium gyűjtőköri módosítása (1981). Visszatekintés a kooperációs döntések indokaira, a továbblépés lehetőségei.

Wolf Magda: Az XT-től a teljes szövegű szolgáltatásig. A folyóirat-repertórium gépesítése az OSZK-ban.

*Murányi Péter: A hazai folyóirat-repertórium jelenlegi rendszere [?] és problémái**.*

Berke Barnabásné: A teljes nemzeti cikkrepertórium megvalósíthatóságának lehetőségei.

Mivel valamennyi előadás szövege megjelenik valamelyik szakmai folyóiratban, az előadásokról jelen összefoglalóban nem adunk ismeretést, fontosabbnak tartjuk az előadásokat követő szakmai véleménycseré összefoglalását.

Berke Barnabásné hozzászólásának köszönhetően kiderült, hogy a Bényei Miklós szerkesztésben megjelent *Debrecen helytörténeti irodalma* című bibliográfiának létezik elektronikus változata, tervben van az interneten való hozzá-

férés biztosítása is, az adatbázis formátumú megjelenítésnek pusztán anyagi feltételei hiányoznak. A második téma célja, vagyis hogy fórumot biztosítson a magyar nemzeti bibliográfiát érintő kérdésekben a véleménycserére, közös gondolkodásra, a továbblépés megtervezésére, a színvonalas előadásoknak és a jelenlévők aktív párbeszédének köszönhetően szinte teljes egészében megvalósult.

Bár a tanácskozáson dr. Monok István, az OSZK főigazgatója nem tudott jelen lenni, Nagy Anikó tolmácsolta szavait: számít a szakma párbeszédére az MNB IKR-ről.

Éz a párbeszéd Vajda Erik felkért hozzászólásával élénken megindult, aki saját, korábban publikált megvalósíthatósági tanulmányát*** szükségszerűen elavultnak, de központi gondolatát aktuálisnak tartja: lényeges forrástól esik el az olvasó, ha az Időszaki Kiadványok Repertóriumától megfosztjuk. Véleménye szerint nem egyetlen adatbázisra, hanem egyetlen adatbázisrendszerre lenne szükség a cikkek tartalmának tárolására. Hogy ez min múlik? Pénzen, anyagi feltételeken. A tanulmány megírására annak idején a Művelődési és Közoktatási Minisztériumtól kapott megbízást, melynek teljesítése után a minisztérium nem utasította és nem támogatta a végrehajtásra képes intézményeket.

A kérdés felveti a párhuzamos feldolgozás elkerülésének megszervezését, aminek eszköze a szabványosítás, mivel több adatbázist összekapcsolni csak szabványok segítségével lehet. Másodlagos a bibliográfiai tételhez kapcsolt URL-ek kérdése, a mű azonnali teljes szövegű elérhetősége, valamint a nemzeti cikkrepertórium eredeti céljához képest a papír formátumú kiadvány.

Bényei Miklós szerint Vajda Erik tanulmánya – vagyis az adatbázis-rendszerek összehangolt munkája – „bibliográfiai álom”, a Nemzeti Könyvtárnak vállalnia kellene a bibliográfiai központ koordináló feladatait. Ezzel a szekció

* Megjelenik következő számunkban

** L. Műhely rovatunkban

*** Időszaki kiadványok válogatott cikkeinek online adatbázisa kooperációs partnerek együttműködésével: megvalósíthatósági tanulmány / Vajda Erik. – Budapest: OSZK KMK., 1994. – 57 p.; 29 cm. – (A Könyvtári figyelő könyvsorozata, ISSN 1217-6753; 2.

elnöke, Nagy Anikó is egyetértett: az OSZK kell, hogy vállalja a vezető, összehangoló szerepet a nemzeti cikkrepertórium működtetésében, a bibliográfiai tevékenységben.

Vitaindító előadásában és hozzászólásában Berke Barnabásné együttműködésre kérte fel a szakmát: módszeresen, szisztematikusan dolgozzuk ki a bibliográfiai rekordok duplikálásának elkerülési módjait, derítsük fel és adjuk össze a már meglévő rekordokat. Ezt a könyvtárak közti együttműködést hangsúlyozta Murányi Péter is hozzászólásában – ez az egyetlen módja annak, hogy a párhuzamos feldolgozást megelőzzük.

A rendezvényén többször elhangzott, hogy a cikkrepertóriumot gondozó, létrehozó munkatársak a Hungarika dokumentációs osztályon végezhetnék a továbbiakban munkájukat – ennek apropóján köszönte meg *Gál Julianna* osztályvezető a tanácskozás megszervezését és mondta el: szeretné, ha a repertórium munkatársai továbbra is önállóan dolgozhatnának.

Párhuzamba állítva a befogadó és a műalkotás kapcsolatát az olvasó és a tájékoztató könyvtáros közöttivel fejezte ki *Sonnevend Péterné* szakmai ellenérveit: a tájékoztató könyvtárosok-

nak óriási szükségük van erre a segédeszközre, hiányolni fogják a kiadványt, a felsőoktatásban tanulókról nem is beszélve, akik igénylik a rekordhoz kötött, azonnal olvasható dokumentumot is. Kérdésére, hogy miért nem előbb született meg ez a rendezvény, Nagy Anikó adta meg a választ: az OSZK vezetésének váratlan döntése volt az Időszaki Kiadványok Repertórium szolgáltatás megszüntetése.

A döntés érdekes és igen fontos momentumára hívta fel a figyelmet *Rády Ferenc*. Létezett egy olyan elképzelés a nemzeti könyvtár vezetése részéről, miszerint az akadémiai intézeteket kéri fel az adott tudományterület cikkeinek feldolgozására – ezt a megkeresést azonban teljes érdektelenséggel fogadták az intézetek. Emiatt bizonytalanná vált a cikkrepertórium megszüntetésére irányuló döntés helyessége. Az azonban tény: anyagi kerete nincs az OSZK-nak a szolgáltatás további működtetésére.

A jelenlevő több mint hetven könyvtáros és bibliográfus egyetértett abban, hogy a témát ebben a körben legközelebb a nyári vándorgyűlésen, Nagykanizsán folytatni kell.

Ignézi Lilla könyvtári informatikus

Martonosi Pál 1916–2003

Május 22-én délelőtt megszünt dobogni szíve Kiskunhalas város Pro Urbe-díjas nyugalmazott könyvtárigazgatójának.

Zomborban született. Családjával 1921-ben települt át Magyarországra. Víz mesteriskolát végzett. Mérnökként dolgozott, majd könyvesboltban helyezkedett el.

Az 1897-ben alapított Városi Könyvtár 1949-es újjáalapítása az ő nevéhez fűződik. Elvégezte az ELTE egyéves könyvtár szakát. 1953-tól az intézmény Járási Könyvtárként folytatta tevékenységét. Ekkor már ő tanította a könyvtárosokat.

Kimagasló könyvtárszervező munkája kiterjedt a kiskunhalasi járás egészére. Az ő keze nyoma található az azóta várossá lett Jánoshalma és Kiskunmajsra, valamint – Rémtől Jászszentlászlóig – a települések könyvtárain.

Szívügye volt a tanyai lakosság könyvtári, művelődési ellátása. A város és a járás minden külterületi

iskolájában működtetett fiók vagy letéti könyvtárt, minden hónapban egyszer volt filmvetítés.

A kormány 1975-ben Állami Díjjal ismerte el tevékenységét. Halas város máig egyetlen, ilyen kitüntetéssel rendelkező személyisége.

Könyvtárigazgatói munkája mellett tizennégy éven keresztül a TIT városi-járás titkáraként is tevékenykedett. Bács-Kiskun megye könyvtárainak szakfelügyelője volt 1989-ig. 1982-ben ment nyugdíjba, de nem nyugalomba.

Több éven keresztül tapasztalatával, munkájával segítette a Városi Könyvtár munkáját, Fekete Dezső halálát követően a Szilády Áron Gimnázium, majd 1995-től a Bibó István Gimnázium könyvtárosa volt. A város 1993-ban a Kiskunhalas Városért kitüntetésben részesítette.

Pali bácsi hosszú pályafutása alatt a fenti kitüntetésekön kívül megkapta a Kiváló Népművelő-díjat és a Szabó Ervin Emlékérmét.

Az élők feladata emlékének megőrzése, szakmá szeretének és szellemiségének átadása az új könyvtáros-generációnak. Kiskunhalas város saját halottjának tekinti.

Varga-Sabján Gyula
könyvtárigazgató